

[Oluf Pedersen.]

Efter lovforslaget skal jorden ansættes til den værdi, som det skønnes den ville have, om den var behæftet med en tilsvarende 4 pct. uopsigelig prioritet, og af denne ansættelse skal der svares 4 pct. jordrente til staten, hvoraf dog foreløbig kun den ene procent pålignes, idet der gives en nedsættelse på de 3 pct. af jordens værdi, ansat i 1950, og denne nedsættelse bortfalder kun efter afløsning. For den ene procent gælder, at den indtægtsmæssigt som helhed vil mere end modsvares af skattelettelser. Det gælder for lejerne, som under den bundne husleje må deltage i grundskylden, men det gælder også for ejere af beskedne boliger såvel som for husmandsbruget og i alt fald for de mindre bondebrug, og desuden vil det have gode indirekte virkninger for hele landbrugsproduktionen. Formuetabet ved den ene procent kan i nogen grad ventes at blive modsvaret ved stigning af bygningsværdierne, men dertil kommer, at ejerne af landejendomme siden 1939 har fået deres formue firedoblet, og jo mindre formue, jo mere stigning, fordi pantegælden ikke steg ved devalueringen. For byejendomme er der ikke en tilsvarende stigning, men her vil den højere leje modvirke et fald.

Da jorden under fuld grundskyld forbliver i privat eje, idet rådighedsretten ikke begrænses udover, hvad der følger af prioriteter, kan der ikke blive tale om at give erstatning efter de regler, som grundloven har fastsat for ekspropriation; der sker ingen afståelse af fast ejendom. De krav om erstatning, som er rejst fra mindretal i kommissionen, kan kun forklares ved en misforståelse af, hvad fuld grundskyld er, eller et ønske om opnåelse af en ufortjent gevinst.

Derimod er det ved forslaget om en nedsættelse på 3 pct. af jordværdien i 1950 og for nye ejere af jordværdien, som den ansættes i 1956, taget i betragtning, at de nuværende ejere ved deres køb af ejendom har betalt for den dengang overtagne jordværdi. Dette begrundes nedsættelsen som ret og rimelig.

Efter kommissionens forslag kan nedsættelse falde bort imod, at der udbetales det 25-dobbelte af dens årlige beløb enten kontant eller i 4 pct.s statsobligationer, som

amortiseres over 60 år. Denne afløsning har vi foreslået kun kan ske på begæring af ejeren. Begæringen kan derefter bevilges af finansministeren. Hvor begæringen fremsættes i anledning af salg eller bebyggelse, skal den mødekommes, og afløsningen skal i så fald endda fortrinsvis ske imod kontant. Derved opnås, at køberen straks rykker ind under fuld grundskylds vilkår med årlig jordrente i stedet for kontant købesum, medens sælgere får afløsningen.

Endvidere foreslår vi, at der til afløsningen pålignes alle skattepligtige formuer på over 20 000 kr. en årlig afgift på 1 pct. gennem 25 år ud fra den betragtning, at når de nuværende ejere skal have afløsning, fordi de ikke har fået stigningen, men har betalt derfor ved købet, så må de daværende sælgere være pligtige at betale for den ved købet overtagne jordrente, og det kan kun praktiseres ved at lade alle formuerne deltage.

Da der tilbage i privat eje bliver al den formue, som svarer til alle de arbejdsskabte værdier, trædes formueejerne ikke for nær. Når jordværdien går ind, må tilsvarende formue jo væk. Afgiften vil øge skattelettelsen, og den giver en hurtigere afløsning, så at statsobligationerne, om de ikke helt kan undgås, dog kan amortiseres i løbet af den halve tid.

Svarende til en ligelig formueafgift på alle dem med over 20 000 kr. og en ligelig grundskyld på 1 pct. årlig må der sikres størst mulig nedgang i leveomkostninger og driftsudgifter, hvorfor vi foreslår, at ikke blot hele jordrenten går til nedsættelse af skatter, men at den fortrinsvis går til nedsættelse af told og forbrugsafgifter.

Idet jeg henviser til selve lovforslaget og de udførlige bemærkninger, skal jeg til slut fremsætte nogle betragtninger over virkningerne, idet jeg vil understrege, at formueafgift og grundskyld i modsætning til skat på arbejdsindkomst — det være sig told, omsætningskat eller direkte skatter — ikke fordyrer leveomkostningerne og driftskostningerne. Formueafgift og grundskyld, bortset fra hvad der følger af den bundne husleje, forøger derfor ikke de offentlige udgifter. I modsætning hertil driver skatterne selve de udgifter, som de skal dække, op; de må antagelig udskrives med det dobbelte beløb af den udgift, som de skulle